



בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו



הפעלה 10 – לקראת שבת – פרשת בלק

ה' משגיח עלינו בכל רגע ורגע

חמ"ד של חופש – בין אדם להוריו

בלק מלך מואב חושש מפני בני ישראל. הוא שמע כיצד נצחו את מלכי האמורי החזקים ופחד גדול מילא אותו לכן הוא מזמין אליו את בלעם בן בעור נביא הגויים כדי שיקלל את עם ישראל. הוא מבטיח לו כסף רב וכבוד גדול, אולם התכנית לא יוצאת לפועל. הקב"ה מגן ושומר על עם ישראל. שלוש פעמים מתכוון בלעם לקלל והקב"ה שם ברכות בפיו. הסיפור המופלא הזה מתרחש מאחורי הקלעים ועם ישראל כלל אינו מודע בשעת מעשה להשגחת ה' הסובבת אותו. בהפעלה זו נספר בקצרה את עיקרי הדברים המסופרים בפרשה ונתבונן בהשגחת ה' הסובבת אותנו בכל רגע ורגע.

המטרות:

- התלמידים ידעו את המסופר בפרשה.
- התלמידים ילמדו שהקב"ה משגיח ושומר עלינו בכל עת.

ההכנות הנדרשות:

- יש להביא בריסטולים להכנת כרזות.
- יש להביא מטפחת לקשירת העניים לשלב המשחק.

ההפעלה:

סיפור – משימת השגחה סודית

- נספר:

"אני לבד, אני בעצמי", יבב ישראל אחי הקטן. כזה הוא ישראל - כל כך חמוד וקטן וכל כך עקשן. הבוקר אימא מיהרה למרפאה עם אחותי לילך וביקשה ממני לארגן את ישראל ולקחת אותו לפעוטון. ישראל בכה והתעקש כל הזמן. הוא לא הסכים שאעזור לו להתלבש אפילו שלבש את החולצה הפוך. הוא ביקש לאכול את ארוחת הבוקר בעצמו ולא היה אכפת לו שהדייסה הדביקה נשפכה על מכנסיו. לבסוף אחרי מאמצים גדולים הינו מוכנים לצאת לדרך, אבל אז אמר ישראל: "רוצה ללכת לבד, אני גדול". "נו, באמת!" אמרתי. "ומה יקרה כשתגיע לכביש? ומה יקרה אם הכלב של משפחת איינשטיין ינבח כשתעבור על ידו?" ישראל לא השתכנע. הוא היה נחוש בדעתו לצעוד לבד. הוא לקח את תיק האוכל והחל צועד בבטחה ברחוב המלא בסכנות עבור ילד בן שלוש. ידעתי שלא אוכל לתת לו ללכת לבדו אך הייתי עייף מכל הבכיות והוויכוחים ואז עלה לי רעיון. חבשתי על ראשי כובע קסקט של אפי, אחי הגדול, והרכבתי על עיניי את משקפי השמש שלו. 'כך ישראל יתקשה לזהות אותי', חשבתי והלכתי בעקבותיו. למזלי ישראל לא הגיע



בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו



רחוק. כך הלכתי אחריו בשקט בלי שיבחין בי. כשהתקרבו לכביש הסתכלתי מרחוק שאין מכוניות. כמובן שהייתי מזנק אליו אם הכביש לא היה פנוי. לפתע הבחנתי בכלב של משפחת איינשטיין מתקרב לעברנו. "שוב הוא הצליח לברוח", הרהרתי ומיהרתי להרחיקו כדי שישראל לא ייבהל. ישראל אפילו לא שם לב למתרחש. הוא הלך בנחת בלי לדעת שרק בזכותי הוא לא נפגע.
לבסוף הגענו לפעוטון. ישראל נכנס בשמחה וקרא: "הגעתי לבד, אני גדול!" ואילו אני נשמתני לרווחה וחזרתי הביתה. אימא התבוננה בכובע הקסקט ובמשקפי השמש ופרצה בצחוק.
היא לא ידעה שביצעתי משימת השגחה סודית.

חושבים יחד



- מה אהבתם בסיפור?
- ספרו על אחים קטנים: האם הם דומים בהתנהגותם לישראל?
- האם ישראל ידע שאחיו השגיח עליו? האם הוא היה מודע לכך שהיו סכנות בדרך?
- תארו מה היה עלול לקרות אם ישראל היה הולך לפעוטון ללא השגחה.
- הסיפור שקרה לישראל הוא גם משל לעם ישראל. נלמד על הפרשה ונבין מהו הנמשל.
- נספר בקצרה את תכנה של הפרשה (ראה נספח).
 - האם עם ישראל ידעו שהקב"ה הצילם מקלותיו של בלעם הרשע?
 - תארו מה היה עלול לקרות אם הקב"ה לא היה משגיח על עם ישראל.
 - האם הרגשתם פעם את השגחת ה'! ספרו.
 - האם אתם מכירים סיפורים נוספים מהתורה או מהעבר / הווה של עם ישראל שבו ראינו את השגחת ה' (אפשר לספר על ניצחון מלחמת ששת הימים).
- נסכם: אנו צריכים לזכור שהקב"ה משגיח עלינו בכל רגע ורגע. לפעמים אנחנו כמו ישראל הקטן, צועדים בבטחה ולא מבינים כמה סכנות היו בדרכנו אלמלא השגחת ה'. איננו רואים את הסכנות כמו שעם ישראל בפרשה ישב לבטח ולא ידע כלום ממה שקרה. לפעמים אנו זוכים לראות ולהרגיש את השגחת ה'. הקב"ה שומר על עם ישראל מכל רע.

משחקים בהשגחה פרטית

- המשתתפים:** תלמיד 'משגיח' תלמיד 'מושגח' וארבעה תלמידים 'סדרנים שבדרך'.
- נבחר את המשתתפים (בכל פעם נזמין משתתפים חדשים).
- המושגח לא יודע דבר מכל הסכנות ולכן נקשור את עיניו.
- מבצע המשימה: המושגח.
- המשגיח ילך אחרי 'המושגח' ויעזור לו במשימה.
- ה'סדרנים' יארגנו את מסלולי 'הסכנות שבדרך'.
- הצעות למסלולי 'הסכנות שבדרך'**

1. מבוך ילקוטים – נסדר את הילקוטים והמושגח יעבור ביניהם בלי להיתקל.



בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו



2. מבוך כסאות - כנ"ל

3. זחילה מתחת לשולחנות מחוברים (כמו מנהרה)

יצירה - נכין כרזות על בטחון והשגחה ונתלה בכיתה או ברחבת בית הספר.

החומרים: רצועות בריסטול, צבעים / טושים.

נתחלק לקבוצות. כל קבוצה תקבל משפט / פסוק לכרזה. נסביר בקצרה את משמעות המשפטים / הפסוקים.

כל קבוצה תכין כרזה מהמשפט שקיבלה.

הצעות לפסוקים / משפטים:

- ישראל בטח בה' עזרם ומגנם הוא
- בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם
- ה' אלוקינו ה' אחד - אל תירא אתה לא לבד
- עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל
- מי שמאמין לא מפחד
- הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל



בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו



נספח – מה בפרשה

מואב ומדיין מגייסים את בלעם

בלק בן צפור מלך מואב, עוקב בחרדה אחר מסע הכיבוש והניצחונות של עם ישראל בדרכו לארץ. הוא חושש שעתה יגיע תורו, לכן פונה לשכנתו השנואה מדיין, לחבור אליה במאבק נגד בני ישראל. שתי המדינות משגרות שליחים נכבדים אל בלעם, הנביא והמכשף הרשע, כדי שיבוא לקלל את בני ישראל וכך להביס אותם. בלעם מבקש מהמשלחת להמתין עד הבוקר כדי שיוכל לקבל את הסכמת הקב"ה לשליחות. בלילה נגלה אלוקים אל בלעם וצווה עליו "לא תלך עמהם, לא תאור (= תקלל) את העם כי ברוך הוא". בבוקר מודיע בלעם למשלחת כי על פי ציווי ה' אינו יכול ללכת עמם. בלק המלך לא מתייאש. הוא מוסיף ושולח משלחת נכבדה מהראשונה. בלעם מסביר לנכבדי מדיין כי בעד כל-הון-שבעולם לא יוכל לעבור על דבר ה'. בכל זאת הוא מציע להם להמתין לבוקר. באותו לילה אומר אלוקים לבלעם: "לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תדבר".

בלעם והאתון המדברת

בלעם יוצא לדרך רכוב על אתונו. התלהבותו של בלעם לקלל את עם ישראל מכעיסה את ה'. הוא מציב בדרך מלאך ובידו חרב שלופה. האתון המבוהלת נוטה מן הדרך אל השדה, ובלעם שאינו רואה את המלאך הרוחני - מכה את אתונו להחזירה לדרך. המלאך שב ומתייצב במשעול הכרמים, שם אין לאתון להיכן לסטות. היא נלחצת לקיר מפחד המלאך, ובתוך כך לוחצת את רגלו של בלעם. בלעם מוסיף להכותה. שוב מתייצב המלאך, והפעם במקום צר כל-כך, שאינו מאפשר מעבר. האתון רובצת על מקומה, ובלעם מכה אותה בכעס רב. ואז מתחולל הפלא: ה' פותח את פי האתון, והיא מטיפה לבלעם על שהוא מכה אותה למרות נאמנותה רבת השנים. אז גם נגלה המלאך אל בלעם ומוכיח אותו. הוא אומר לו כי האתון הצילה אותו ממוות, ועתה עליו להישמר ולדעת כי שליחותו תתבצע רק על-פי הנחיות ה'.

בא לקלל ונמצא מברך

התקווה הגדולה שתלה בלק בבלעם, הפכה מהר מאוד לאכזבה ולכעס. כשהגיע בלעם למואב, הבהיר שוב לבלק, שהוא אינו עומד ברשות עצמו. הוא יוכל לעשות רק את אשר יצווה אותו האלוקים. בלעם פוקד על בלק להכין לו שבעה מזבחות עליהם יקריב קורבנות, בתקווה שכך ירצה את האלוקים ותשרה עליו הרוח. אולם כל התחבולות לא הועילו. משפתח בלעם את פיו, נמצא מברך ומהלל את עם ישראל. בלק מציע לנסות שוב, ולוקח את בלעם לעמדת תצפית אחרת על עם ישראל החונה בגבולו. גם הפעם לא מועילות התחבולות, והבא לקלל נמצא מברך. לאחר ניסיון נוסף, שלישי, מגרש בלק הזועם את בלעם מעל פניו ושולח אותו חזרה לביתו (מתוך אתר [פרשת שבוע](#)).